

Satversmes tiesas sēdes stenogramma

Lieta Nr.03-05(99)

1999. gada 20. septembrī

A.Endziņš.

Lūdzu sēdieties.

Tiek izskatīta lieta Nr.03-05(99) “Par Saeimas 1999.gada 29.aprīļa lēmuma par Telekomunikāciju tarifu padomi 1.punkta un 4.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1.un 57.pantam un citiem likumiem”.

Tiesas sēdi pasludinu par atklātu. Lietu izskata Satversmes tiesa pilnā sastāvā, konkrēti, tiesnese Ušacka, tiesnese Čepāne, tiesnese Skultāne, tiesnesis Apsītis un tiesnesis Endziņš. Tiesnesis Lepse slimības dēļ lietas izskatīšanā nepiedalās.

Lietas dalībniekus: Ministru kabinetu pārstāv Satiksmes ministrijas Sakaru departamenta referente Ilze Kalniņa; Saeimu — zvērināts advokāts Ziedonis Ūdris.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi, kas saistīti ar lietas izskatīšanu? Ministru kabineta pārstāvei? Nav. Saeimas pārstāvim? Nav.

Līdz ar to uzsākam lietas izskatīšanu pēc būtības un tiek nolasīts tiesneša ziņojums.

Pieteikumu par lietas ierosināšanu Satversmes tiesā šā gada 4.jūnijā iesniedzis Ministru kabinets. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd Saeimas šā gada 29.aprīļa lēmuma par Telekomunikāciju tarifu padomi 1.punkta un 4.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1.un 57.pantam, Ministru kabineta iekārtas likuma 13.pantam, Ministriju iekārtas likuma 16.pantam, likuma “Par telekomunikācijām” 9.pantam, likuma “Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību” 8.pantam.

Pieteikuma iesniedzējs lūdz atzīt apstrīdētā Saeimas lēmuma punktus par spēkā neesošiem no to pieņemšanas brīža.

Pieteikumā uzsvērts, ka atbilstoši Satversmes 1.pantam “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika”, kas norādot, ka Latvijā pastāv varas dalīšanas princips. Tādējādi Ministru kabinets esot atbildīgs par savu politiku Saeimas priekšā un šīs parlamentārās atbildības pamatā esot līdztiesīgas attiecības starp parlamentu un valdību. Satversme nepiešķirot Saeimai nekādas “virsvadības” privilēģijas un valdība savas kompetences realizācijā esot neatkarīga un autonoma.

Pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar Satversmes 57.pantu “valsts iestāžu savstarpējās attiecības nosaka likums” un Ministru kabineta iekārtas likuma 13.pantā noteikts, ka “Ministru kabinets apspriež un izlemj visas lietas, kuras ietilpst tā kompetencē saskaņā ar Satversmi un likumiem”. Tas nozīmējot, ka Saeima bez likumīga pamata nevarot ierobežot Ministru kabinetu tā pārvaldes darbībā un ar lēmumu noteikt attiecību regulējumu starp Ministru kabinetu un Telekomunikāciju tarifu padomi.

Ministru kabinets uzskata, ka likuma "Par telekomunikācijām" 9.pantā esot skaidri noteiktas valdības pilnvaras izveidot Telekomunikāciju tarifu padomi un neesot paredzēta šīs padomes atsaukšana pirms noteiktā piecu gadu termiņa, ja vien tas neizriet no citiem normatīvajiem aktiem.

Pieteikumā norādīts, ka Telekomunikāciju tarifu padome saskaņā ar Satiksmes ministrijas nolikumu ir Satiksmes ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes institūcija, kas saskaņā ar Ministriju iekārtas likuma 16.pantu patstāvīgi veic ar likumu nodotās valsts funkcijas un atbild par to izpildi.

Tādējādi apstrīdētā akta 4.punkts, kurā ietverts uzdevums jaunizveidotajai Telekomunikāciju tarifu padomei, esot uzskatāms par pretlikumīgu.

Ministru kabinets izsaka viedokli, ka Telekomunikāciju tarifu padomes lēmumi ir administratīvi akti un saskaņā ar Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumu Nr.154 "Administratīvo aktu procesa noteikumi" 88.punktu adresāta interesēm labvēlīgu prettiesisko administratīvu aktu iestāde var atcelt tikai nozīmīgu valsts vai sabiedrības interešu labā.

Šajā gadījumā administratīvais akts nevar tikt atcelts ar atpakaļejošu datumu un tam nevar būt atpakaļejošs spēks.

Pieteikumā uzsvērts, ka Saeima, uzdodot Ministru kabinetam atcelt Telekomunikāciju tarifu padomi, pārkāpjot likumības principu, kas nostiprināts arī likumā "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību".

Pieteikumam pievienoti: izraksti no Ministru kabineta šā gada 25.maija un 1.jūnija sēžu protokoliem, Saeimas "Lattelekom" parlamentārās izmeklēšanas komisijas "Starpziņojums par tarifu padomes pilnvaroto pārstāvju rīcības atbilstību likuma "Par telekomunikācijām" prasībām", Satiksmes ministrijas atzinums par minēto starpziņojumu, kā arī viedoklis un ziņojums par apstrīdēto Saeimas lēmumu, apstrīdētā akta kopija, Saeimas Juridiskā biroja atzinums par apstrīdētā akta projektu, Valsts kancelejas Juridiskā departamenta atzinums par apstrīdēto aktu.

Par minēto pieteikumu šā gada 15.jūnijā ierosināta lieta Nr.03-05(99) "Par Saeimas 1999.gada 29.aprīļa lēmuma par Telekomunikāciju tarifu padomi 1.punkta un 4.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1.un 57.pantam un citiem likumiem".

Rīkojums par pieteikuma izskatīšanu, lēmums par lietas ierosināšanu un rīkojums par lietas sagatavošanu izskatīšanai pievienoti lietai.

Likumā noteiktajā kārtībā lēmuma par lietas ierosināšanu kopijas nosūtītas pieteikuma iesniedzēja pārstāvim, publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un institūcijai, kas izdevusi aktu, kurš tiek apstrīdēts — Saeimai.

Turklāt Saeimai nosūtīts arī pieteikuma noraksts un uzaicinājums iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Satversmes tiesas kancelejas attiecīgās vēstules pievienotas lietai, lietai pievienota arī lēmuma par lietas ierosināšanu publikācijas kopija laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

Saeimas priekšsēdētājs Straume lūdzis pagarināt termiņu atbildes raksta iesniegšanai sakarā ar to, ka Saeimas kārtējā sesija beigusies. Šī vēstule pievienota lietai. Termiņš atbildes raksta iesniegšanai pagarināts. Attiecīgā vēstule pievienota lietai.

Atbildes rakstu Saeima iesniegusi šā gada 17.augustā. Atbildes rakstā apgalvots, ka apstrīdētais Saeimas lēmums nav pretrunā Satversmei un citiem likumiem un lūdz Ministru kabineta pieteikumu uzskatīt par nepamatotu un noraidīt.

Saeima uzsver, ka apstrīdētais Saeimas lēmums ticis pieņemts, balstoties uz šā gada 21.janvārī izveidotās Saeimas izmeklēšanas komisijas izdarītajiem secinājumiem. Saeima šādu izmeklēšanas komisiju izveidoja saskaņā ar Satversmes 26.pantu, tādējādi konstitucionālā kārtībā realizējot parlamentāro kontroles funkciju.

Atbildes rakstā izteikts viedoklis, ka likuma "Par telekomunikācijām" 9.pantā noteikto Telekomunikāciju tarifu padomes statusu nekādā ziņā nevarot interpretēt kā tādu, kas dod tiesības neievērot likuma prasības.

Saeima norāda, ka, izvērtējot Telekomunikāciju tarifu padomes pilnvaroto pārstāvju rīcības atbilstību likuma "Par telekomunikācijām" prasībām, Saeimas izmeklēšanas komisija konstatējusi vairākas atkāpes no minētā likuma, un šis apstāklis esot kļuvis par iemeslu komisijas sagatavotajam Saeimas lēmuma projektam.

Saeima uzskata, ka ar apstrīdēto lēmumu Saeima esot izteikusi savu attieksmi un vērsusi valdības uzmanību uz to, ka Telekomunikāciju padomes darbībā ir saskatāmas atkāpes no likuma prasībām. Atbildes raksts pievienots lietai.

Lietai pievienots Saeimas šā gada 29.aprīļa sēdes stenogrammas fragments par apstrīdētā akta apspriešanu.

Tā kā minētajā sēdē apspriesti vairāki alternatīvi lēmumu projekti, Saeima aicināta iesniegt Juridiskās komisijas izstrādāto alternatīvo lēmuma projektu "Par SIA "Lattelekom" pārbaudes rezultātiem" un Parlamentārās izmeklēšanas komisijas lēmuma projektu. Satversmes tiesas tiesneša attiecīgā vēstule pievienota lietai.

Saeimas kanceleja ir iesniegusi minētos, kā arī citus Saeimas sēdē izskatītos dokumentus, un tie pievienoti lietai.

Lietai pievienoti arī augstāka juridiskā spēka normatīvie akti, atbilstība kuriem tiek apstrīdēta.

Ekspertīzes lietā nav noteiktas.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts šā gada 1.septembrī.

Par tiesas sēdi pienācīgi paziņots lietas dalībniekiem. Šā gada 1.septembrī paziņojums par tiesas sēdi nosūtīts publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Satversmes tiesas kancelejas vadītājas attiecīgās vēstules pievienotas lietai.

Paziņojums par tiesas sēdi laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicēts 3.septembrī, publikācijas kopija pievienota lietai.

Šā gada 15.septembrī lēmumā par lietas nodošanu izskatīšanai izdarīts grozījums sakarā ar to, ka objektīvu apstākļu dēļ Satversmes tiesas tiesneši Čepāne un Lepse nevarēja piedalīties Satversmes tiesas sēdē šā gada 17.septembrī, tiesas sēde noteikta uz šodien - 20.septembri.

Lēmums par grozījumu šā gada 1.septembra lēmumā par lietas nodošanu izskatīšanai pievienots lietai. Par to paziņots lietas dalībniekiem, laikrakstam "Latvijas Vēstnesis" un masu informācijas līdzekļiem. Satversmes tiesas kancelejas attiecīgās vēstules pievienotas lietai.

Lietai pievienoti arī dokumenti, kas apliecina lietas dalībnieku pārstāvju pilnvarojumu.

Ar lietas materiāliem iepazīnušies Ministru kabineta pārstāve Ilze Kalniņa un Saeimas pārstāvis zvērināts advokāts Ziedonis Ūdris.

Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi? Nav jautājumu.

Vai lietas dalībniekiem nav kādi paziņojumi vai lūgumi?

Z.Ūdris

Man būtu viens lūgums. Cienījamā tiesa, atreferējot lietas materiālus, lietas lapu 8., 9., 10. ... Tur ir pievienots Satiksmes ministrijas ziņojums Ministru prezidentam Krištopanam, un par šo ziņojumu tika pieņemts valdības lēmums. Es gribētu pievienot protokolu...

A.Endziņš

8., 9.lapā... tas nav. 8.un 9.lapā ir starpziņojums... Parlamentārās izmeklēšanas komisijas starpziņojums. ... Jūs domājat 15.-21.lapu, kur ir Satiksmes ministrijas atzinums...

Z.Ūdris

Un vēl es lūgtu pievienot lietas materiāliem virkni citus Saeimas lēmumus, kuri satur līdzīgus formulējumus, tātad - kuros ir doti uzdevumi vai nu valdībai, vai nu atsevišķām ministrijām. Un šādi lēmumi ir jau no 1994.gada, pēdējais ir apstrīdētais...

A.Endziņš

Jūs iesniedzāt kopijas arī Ministri kabineta pārstāvim?... Vai Ministru kabineta pārstāvei būtu vajadzīgs laiks, lai iepazītos ar šiem dokumentiem? Un, ja būtu, tad cik ilgs laiks jums būtu nepieciešams?

I.Kalniņa

Varbūt es pāršķirstīšu 5 minūtes..

A.Endziņš

Lietas izskatīšanas gaitā? Jeb tomēr - vismaz minūtes 15 nevajadzētu mums pārtraukumu?

I.Kalniņa

Es domāju, ka ar 5 minūtēm pietiks.

A.Endziņš

Tiesa, apspriežoties uz vietas, pasludina 10 minūšu pārtraukumu. Pēc pārtraukuma sēdi turpināsim.

(Pārtraukums)

A.Endziņš

Turpinām lietas izskatīšanu pēc būtības.

Tiek dots vārds pieteikuma iesniedzēja pārstāvim — Ilzei Kalniņas kundzei lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam un brīdinu, ka saskaņā ar Satversmes tiesas reglamenta 306. - 310.pantu maksimālais laiks jums tiek atvēlēts 30 minūtes.

I.Kalniņa

Godājamā tiesa! Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 26.pantu un pamatojoties uz 1999.gada 21.janvāra Saeimas sēdes lēmumu, izveidota Parlamentārā izmeklēšanas komisija Latvijas Republikas valdības un “Tilts Communications” līguma izpildes un SIA “Lattelekom” tarifu politikas analīzei. Kā arī Telekomunikāciju tarifu padomes pilnvaroto pārstāvju rīcības atbilstībai likuma “Par telekomunikācijām” prasībām.

Šī gada 7.aprīlī “Lattelekom” Parlamentārā izmeklēšanas komisija iesniedza tās sagatavoto starpziņojumu un lēmuma projektu Saeimas prezidijam, kā arī nosūtīja to Ministru kabinetam un Ģenerālprokuratūrai, kuriem lūdza sniegt vērtējumu par šo dokumentu.

Ministru kabinets 14.aprīlī nosūtīja vērtējumu par “Lattelekom” Parlamentārās izmeklēšanas komisijas sagatavoto starpziņojumu.

Attiecībā uz šo starpziņojumu, tika iesniegti vēl divi lēmumu projekti: no Juridiskās komisijas un no Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās komisijas.

Šā gada 29.aprīļa Saeimas sēdē tika pieņemts Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās komisijas sagatavotais lēmuma projekts, kas, kā apgalvoja "Lattelekom" parlamentārās izmeklēšanas komisijas priekšsēdētāja Ingrīda Ūdre, ir Parlamentārās izmeklēšanas komisijas projekts, kas papildināts un precizēts.

Jāpiebilst, ka saskaņā ar 29.aprīļa Saeimas sēdes stenogrammu neviens no runātājiem pat nepieminēja Ministru kabineta iesniegto vērtējumu.

Tā kā, pamatojoties uz "Lattelekom" Parlamentārās izmeklēšanas komisijas konstatētajiem likuma "Par telekomunikācijām" pārkāpumiem un Telekomunikāciju tarifu padomes nolikuma pārkāpumiem, saskaņā ar šī gada 29.aprīļa Saeimas sēdes lēmumu tika uzdots Ministru kabinetam atcelt no amata Telekomunikāciju tarifu padomes locekļus.

Latvijas Republikas Satversmes 1.pants nosaka, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika, kas norāda, ka Latvijā pastāv neatkarīga likumdošanas, izpildu un tiesu vara, t.i., varas dalīšanas princips.

Saskaņā ar Satversmes 59.pantu Ministru prezidentam un ministriem viņu amata pildīšanai ir nepieciešama Saeimas uzticība un viņi par savu darbību ir atbildīgi Saeimas priekšā. Taču šīs parlamentārās atbildības pamatā ir līdztiesīgas attiecības starp parlamentu un valdību. Satversme nepiešķir Saeimai nekādas virsvaldības privilēģijas. Valdība savas kompetences realizācijā ir neatkarīga un autonoma. Saeimai ir noteiktas kontroles funkcijas. Vispārīgo administratīvās darbības kontroli Saeima var izpildīt katrā laikā, kad valdības darbība tai devusi tādu iemeslu. Un šī kontroles funkcija realizējas jautājumos, pieprasījumos un izmeklēšanas komisiju darbībā. Šādas Saeimas kontroles tiesības noteiktas Satversmes 26.pantā un 27.pantā.

Ne Satversmē, ne arī citos likumos nav paredzētas Saeimas tiesības dot uzdevumus Ministru kabinetam. Tādējādi, kamēr Ministru kabinets bauda Saeimas uzticību, tas tādējādi veic pārvaldes funkciju.

Satversmes 57.pantā noteikts, ka valsts iestāžu savstarpējās attiecības nosaka likums. Un Ministru kabineta iekārtas likuma 13.pantā noteikts, ka Ministru kabinets apspriež un izlemj visas lietas, kuras ietilpst tā kompetencē saskaņā ar Satversmi un likumiem. Tas nozīmē, ka Saeima bez likumīga pamata nevar ierobežot Ministru kabinetu tā pārvaldes darbībā un ar lēmumu noteikt attiecību regulējumus starp Ministru kabinetu un Telekomunikāciju tarifu padomi.

Likuma "Par telekomunikācijām" 9.pants nosaka, ka Telekomunikāciju tarifu padomi izveido Latvijas Republikas valdība pēc satiksmes ministra ieteikuma septiņu neatkarīgu ekspertu sastāvā uz pieciem gadiem. Ar šo likumu, pirmkārt, ir skaidri noteiktas Ministru kabineta pilnvaras izveidot Telekomunikāciju tarifu padomi un, otrkārt, nav paredzēta Telekomunikāciju tarifu padomes atcelšana pirms noteiktā piecu gadu termiņa, ja vien tas neizriet no citiem normatīvajiem aktiem. Tas ir arī saskaņā ar likumā "Par telekomunikācijām" nostiprināto Telekomunikāciju tarifu padomes neatkarības principu.

Neatkarības princips konstatēts arī Telekomunikāciju tarifu padomes nolikumā, kur 1.pants nosaka, ka Telekomunikāciju tarifu padome ir Latvijas Republikas valdības izveidota patstāvīga valsts institūcija.

5.1.pants nosaka, ka Telekomunikāciju tarifu padomes locekļus nedrīkst atcelt, izņemot gadījumus, ja loceklis atkāpjas.

Saeima, uzdodot Ministru kabinetam atcelt Telekomunikāciju tarifu padomi, pārkāpa likumības principu, kas nostiprināts ar likumu "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību".

Ja Saeimas lēmums, kuram ir zemāks juridiskais spēks, nav atbilstošs tiesību aktiem ar augstāku juridisko spēku - Satversmei un likumiem, tad saskaņā ar iepriekšminētā likuma 8.1.pantu ir spēkā normatīvais akts, kuram ir augstāks juridiskais spēks.

Telekomunikāciju tarifu padome, saskaņā ar Satiksmes ministrijas nolikumu, ir Satiksmes ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes institūcija, kas saskaņā ar Ministriju iekārtas likuma 16.pantu patstāvīgi veic ar likumu nodotās valsts funkcijas un atbild par to izpildi.

Tādējādi Saeimas 1999.gada 29.aprīļa lēmuma 4.punkts, kurā uzdots jaunizveidotajai Telekomunikāciju tarifu padomei pārskatīt iepriekšējās Telekomunikāciju tarifu padomes lēmumu, arī uzskatāms par pretlikumīgu.

Turklāt, Telekomunikāciju tarifu padomes lēmumi ir administratīvi akti. Saskaņā ar Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumiem Nr.154 "Administratīvo aktu procesa noteikumi" 88.pantu - adresātu interesēm labvēlīgu prettiesiski administratīvo aktu, ja adresāts uz šī jaunā administratīvā akta pamata ir saņēmis naudu vai citus līdzekļus un tos jau izlietojis vai viņš ir tos paredzējis attiecīgi izlietot, un tāpēc ir veiktas saistošas darbības, kuru sekas nevar anulēt bez lieliem zaudējumiem, iestādes var atcelt tikai nozīmīgu valsts un sabiedrības interešu labā. Šādā gadījumā administratīvais akts nevar tikt atcelts ar atpakaļejošu datumu un tam nevar būt atpakaļejošs spēks.

Turklāt arī 7.Saeimas deputāts, Juridiskās komisijas priekšsēdētājs Linards Muciņš šo Saeimas lēmumu par Telekomunikāciju tarifu padomes atcelšanu uzskata par konstitucionālu jautājumu.

Latvija ir demokrātiska valsts un demokrātiskā valstī ir varas dalīšanas princips, un nekur nav teikts, ka Kabinets ir pakļauts Saeimai. Tā ir tikpat pilnvērtīga vara kā tiesu vara. Tad respektēsim šo varu, nevis uzskatīsim kā mums pakļautu komisiju, kurai mēs varam dot norādījumus: ko pieņemt, kad pieņemt un kā izdarīt. Mēs regulējam šo izpildvaru ar pieņemto likumu palīdzību.

Kopumā ar Saeimas 1999.gada 29.aprīļa lēmumu ir pārkāpta likumība un varas dalīšanas princips, kas ir jebkuras valsts eksistences pamats.

Ja Saeima vēlas kaut ko grozīt tiesību normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, tad tas ir izdarāms tikai likumdošanas ceļā, nevis ar Saeimas lēmumiem.

A.Endziņš

Paldies. Kādi ir jautājumi tiesnešiem Ministru kabineta pārstāvei? Nav jautājumu.

Saeimas pārstāvim ir kādi jautājumi? Lūdzu!

Z.Ūdris

No lietas materiāliem redzam, ka nav vienots viedoklis, ja varētu tā teikt, arī prasītāju nometnē. Tā - apstrīdētā Saeimas lēmuma normatīvo rakstu... tad lietas 29., 30.lapa, kur prasītājs ir pievienojis atzinumu, ko ir sagatavojis Valsts kancelejas Juridiskais departaments... un 2.lapas 4.punktā ir norādīts, ka Saeimas lēmums, kam ir vispārēja nozīme, ir paredzēts Saeimas kārtības rullī, lai risinātu tajā paredzētos administratīvi juridiskos jautājumus. Piemēram, uzticības un neuzticības izteikšana Ministru kabinetam, amatpersonu iecelšana, un tie nav normatīvie akti, jo Saeimas 21.pants paredz, ka iekšējās darbības un kārtības noteikšanai Saeima izstrādā sev Kārtības rulli.

Ņemot vērā, ka nav redzams, ka ir bijis vienots viedoklis arī lemjot jautājumu, vai iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par lēmuma atcelšanu, es gribētu uzzināt prasītāja viedokli konkrēti par lēmuma 1.un 4.punktu: pēc kādām pazīmēm ir konstatēts, ka tas ir normatīvs akts?

I.Kalniņa

Es gan no... ne pieteikumā, ne arī no manas runas - es neuzsvēru un nenorādīju, ka tas ir normatīvs akts.

Z.Ūdris

Vai tad var uzskatīt, ka jūsu viedoklis nav, ka apstrīdētais lēmums ir normatīvs akts?

I.Kalniņa

Mans uzskats ir, ka šis Saeimas lēmums ir administratīva rakstura... administratīvs akts, jo tam nav vispārēja nozīme. Tas nav vispārobligāts tiesību akts.

Z.Ūdris

Paldies. Nākamais jautājums. Sakarā ar lietas materiāliem pievienoto manis jau minēto Satiksmes ministrijas ziņojumu Ministru prezidentam Krištopana kungam, un šī ziņojuma pašās beigās pats ministrs ierosina valdībai, arī attiecīgi tas tiek noformulēts ar valdības lēmumu, ko es lūdzu pievienot pie lietas materiāliem... Tas satur formulējumu: "uzdot Telekomunikāciju padomei: pirmkārt, izpildīt likuma "Par telekomunikācijām" 23.panta prasības un noteikt kārtību, kādā abonenti ir tiesīgi pieprasīt kompensāciju no Telekomunikāciju organizācijas, ja pakalpojumi neatbilst kvalitātes prasībām".

Mans jautājums. Jūs, ziņojot par lietas faktiskajiem materiāliem, sniedzot juridisko pamatojumu, vairākkārt uzsvērāt, ka Telekomunikāciju tarifu padome ir pilnīgi neatkarīga savos lēmumos un likums... var secināt, ka nav paredzētas nekādas normas, kas ļautu kādai valsts institūcijai vai arī likumdevējam ietekmēt šīs padomes darbību.

Bet mans jautājums ir - pamatojoties uz kādiem normatīvajiem aktiem gan satiksmes ministrs liek priekšā uzdot Telekomunikāciju padomei izpildīt darbības, ja otrs punkts ir par to, ka jāizskata SIA "Lattelekom" priekšlikumi līdz noteiktam laikam, un šādi arī tiek noformulēts, izņemot noteikta laika minēšanu valdības lēmumā. Tad mans jautājums - pamatojoties uz kādu likumu normu šāds uzdevums no izpildvaras tiek dots neatkarīgai Telekomunikāciju tarifu padomei?

I.Kalniņa

Kā jau es minēju gan pieteikumā, gan arī tagad savā runā, tad Telekomunikāciju tarifu padome ir Satiksmes ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes institūcija. Jā, viņa savu lēmumu pieņemšanā ir neatkarīga, taču, kā jebkurai institūcijai, arī viņai ir jāpilda likumi, un Satiksmes ministrija ierosināja un Ministru kabinets uzdeva Telekomunikāciju tarifu padomei izpildīt likuma prasības. Tātad Ministru kabinets atsaucās, kā jūs pats minējāt, uz likuma "Par telekomunikācijām" 23.pantu. Ministru kabinets vēlreiz norādīja, ka šīs prasības ir nepieciešams izpildīt.

Un arī 2.punkts, tas ir, ka Ministru kabinets uzdod izskatīt SIA "Lattelekom" priekšlikumus par telekomunikāciju pakalpojumu tarifu izmaiņām, tas ir arī saskaņā ar Telekomunikāciju tarifu padomes uzdevumiem, kas ir noteikti gan likumā "Par telekomunikācijām", gan arī Telekomunikāciju tarifu padomes nolikumā. Tātad Ministru kabinets neuzdod neko tādu, kas jau nav noteikts likumā. Un arī Telekomunikāciju tarifu padome - kā jebkura institūcija, viņa ir neatkarīga, arī viņai ir jāpilda likuma prasības.

Z.Ūdris

Es vēlreiz precizētu atbildi. Tātad vai es pareizi sapratu, ka neviena likuma norma neparedz, ka Satiksmes ministrija vai valdība var dot tādus uzdevumus Telekomunikāciju tarifu padomei?

I.Kalniņa

Neviena likuma norma... Savukārt, ja tarifu padome iestājas... Satiksmes ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes institūcija... un tas, ko, es vēlreiz atkārtoju, tas ko Ministru kabinets uzdod šai Telekomunikāciju tarifu padomei, tas ir pilnīgā saskaņā ar likumu, likuma prasībām.

Z.Ūdris

Nākamais jautājums man ir par Telekomunikāciju likuma 9.pantu. Un jautājums ir sekojošs. Vai jūs šajā pantā ietverto normu, ka Telekomunikāciju tarifu padomi izveido Latvijas Republikas valdība pēc satiksmes ministra ieteikuma septiņu neatkarīgu ekspertu sastāvā uz pieciem gadiem uztverat kā... vai tulkojat kā vienreizīgu normu vai kā tādu, kas var tikt izmantota neskaitāmas reizes?

I.Kalniņa

Tā var tikt izmantota neskaitāmas reizes, jo uz pieciem gadiem tiek iecelta Telekomunikāciju tarifu padome, pēc pieciem gadiem atkal jāieceļ vēlreiz.

Z.Ūdris

Nākamais jautājums. Nākamā norma, ka šīs padomes nolikumu apstiprina satiksmes ministrs. Vai jūs šo normu arī tulkojat, ka vienreiz apstiprina nolikumu... kā mēs zinām, tad 1993.gadā tika apstiprināta, un ka līdz pat šim brīdim šo nolikumu satiksmes ministrs nevar grozīt, papildināt vai mainīt. Vai tā ir tulkots?

I.Kalniņa

Nē... Un arī šis nolikums ir mainīts. Viņā ir izdarīti grozījumi... divreiz... kā jebkuru normatīvu tiesību aktu - ir iespējams izdarīt labojumus likumā noteiktajā kārtībā.

Z.Ūdris

Vai jūs piekrītat, ka saskaņā ar minētā likumā 3.pantu, kas nosaka, ka valsts pārvaldi telekomunikāciju nozarē veic un tās politiku nosaka Latvijas Republikas Satiksmes ministrija, ka Satiksmes ministrija ir kompetenta izstrādāt vai pārstrādāt, vai pieņemt no jauna tādu nolikumu, kur paredzēta arī padomes locekļu atcelšanas kārtība tajos gadījumos, kad loceklis nevar pildīt savus pienākumus slimības laikā, citu iemeslu dēļ, vai, teiksim, nespēj pildīt tāpēc, ka ir iestājusies interešu konflikta situācija vai vienkārši pārceļas dzīvot uz citu vietu un tā tālāk... Dzīve ir ļoti daudzveidīga un nolikumā ir paredzēts tikai viens gadījums, kad var atsaukt. Bet mans jautājums ir - vai satiksmes ministrs izmantojot, varētu tā teikt, pilnvaras vai mandātu, ko dod Telekomunikāciju likuma 3.pants, nevarēja visu šo laiku izstrādāt noteikumus par Telekomunikāciju tarifu padomes locekļu atcelšanu arī citos gadījumos?

I.Kalniņa

Varēja.

Z.Ūdris

Tad man nākamais jautājums ir... Jūs minējāt, ka likums neparedz atcelšanas kārtību vispār. Bet padomes nolikuma 5.1.punkts paredz, ka tomēr var atcelt, izņemot gadījumu, ja loceklis atkāpjas. Pamatojoties uz kāda...

I.Kalniņa

Tur ir, teiksim, nedrīkst atcelt...

Z.Ūdris

Jā, izņemot gadījumus, ja atkāpjas... Pamatojoties uz kādu likumu ir šī te piebilde iestrādāta, ka "izņemot gadījumus, ja loceklis atkāpjas". Jo Telekomunikāciju likuma 9.pantā nav tāda.

I.Kalniņa

Neviens nevar būt saistīts ar kāda pienākuma pildīšanu tā, ka viņam nav iespējams atkāpties. Šeit ir runa par brīvas gribas aktu. Jebkurš cilvēks ir tiesīgs... jebkuram cilvēkam ir izvēles tiesības, ja šis cilvēks nav pārliecināts, piemēram, ka viņš var turpināt darboties šajā institūcijā, viņam vienmēr ir tiesības atkāpties.

Z.Ūdris

Un pēdējais jautājums. Lietas lapa 23.-24. Tur ir Satiksmes ministrijas ziņojums. Pēdējā rindkopa, pēdējais teikums, kur satiksmes ministrs konstatē: satiksmes ministrs, neatkarīgi no Saeimas lēmuma, ierosinās TTP sastāva atjaunošanu likumā noteiktajā kārtībā...Jautājums: uz kādu normatīvo aktu balstīts šis priekšlikums par TTP sastāva atjaunošanu, jo atkal Telekomunikāciju likuma 9.pants neparedz tādu iespēju, kā atjaunot TTP sastāvu.

I.Kalniņa

Tajā laikā, kad tika pieņemts šāds lēmums, Telekomunikāciju tarifu padome nebija spējīga darboties tādēļ, ka četri tās padomes locekļi bija atsaukuši savas pilnvaras.

Z.Ūdris

Tātad - jau kad tika pieņemts 20.aprīlī Saeimas lēmums...

I.Kalniņa

29.aprīlī.

Z.Ūdris

29.aprīlī... jau četri...

I.Kalniņa

Nē, ne uz lēmuma pieņemšanas brīdi, bet pēc tam... Tad, kad satiksmes ministrs iesniedza šādu priekšlikumu Ministru kabinetam, uz to brīdi Telekomunikāciju tarifu padome nebija lemttiesīga un nebija šis... Telekomunikāciju tarifu padomes nolikumā ir noteikts, kāds ir nepieciešamais lēmuma pieņemšanas dalībnieku skaits, un šajā sastāvā Telekomunikāciju tarifu padome vairs nebija spējīga pieņemt lēmumus - un tādēļ arī ministrs ierosināja šādu lietu.

A.Endziņš

Paldies. Vārds lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam tiek dots Saeimas pārstāvim zvērinātam advokātam Ūdra kungam. Lūdzu! Es arī brīdinu, ka ir dotas maksimāli 30 minūtes.

Z.Ūdris

Augsti godātā Satversmes tiesa! Pavisam īsi es pārstāstīšu lietas būtību, jo es vienkāršu došu klāt arī konkrētas tiesību normas, uz kuru pamata tika izdarītas noteiktas darbības, kas bija pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

Saeima šā gada 21.janvārī pieņēma lēmumu par Parlamentārās izmeklēšanas komisijas izveidošanu ar mērķi veikt Latvijas Republikas un "Tilts Communications" līguma izpildes analīzi, kā arī izvērtēt SIA "Lattelekom" tarifu politikas un TTP padomes pilnvaroto pārstāvju rīcības atbilstību likuma "Par telekomunikācijām" prasībām. Tad mandāts, kas tika iedots no Saeimas puses komisijai, kas attiecās uz apstrīdēto lēmumu, bija izvērtēt Telekomunikāciju tarifu padomes pilnvaroto pārstāvju rīcības atbilstību likuma "Par telekomunikācijām" prasībām un arī, kā redzam no ziņojuma, šīs komisijas ziņojuma, arī tika vērtēts, vai atbilst šo pārstāvju rīcība citām tiesību normām.

Juridiskais pamats šādam lēmumam bija, kā jau atzīmēja prasītāja pārstāve, Satversmes 26.pants. Šā gada 31.martā šīs komisijas priekšsēdētāja Ingrīda Ūdre iesniedza Saeimas prezidijam starpziņojumu par tarifu politikas analīzi un Telekomunikāciju tarifu padomes pilnvaroto pārstāvju rīcības atbilstību likuma "Par telekomunikācijām" prasībām. Lietā tas ir 71.lietas, tas ir numurēts ar dokumentu Nr.508, un arī juridiskais pamats šādai darbībai bija Satversmes 26.pants un Saeimas kārtības ruļļa likuma 6.sadaļa, kas nosaka Parlamentārās Saeimas komisijas darbību, ieskaitot Izmeklēšanas komisijas darbību.

Šā gada 8.aprīlī atkal komisijas priekšsēdētāja iesniedza Saeimas prezidijam pirmo lēmuma projektu, lūdzot to iekļaut apspriešanai šā gada 15.aprīļa plenārsēdes dienas kārtībā. Lietā tas atrodas 80.-81. Lapā, dokuments ir ar numuru 508. Juridiskais pamats - un es pievērsu jūsu uzmanību, jo tas notika saskaņā ar Saeimas kārtības ruļļa 117.panta 1.daļas otro punktu un šī panta 2.daļas trešo punktu, kā arī 176.pantu. Tātad divos vārdos: šie panti nosaka, ka komisijas var kā savu priekšlikumu iesniegt lēmuma projektu un 117.panta 2.daļas trešais punkts nosaka, ka šādos

lēmumos, izņemot likumā paredzētos gadījumos, nav pieļaujams iekļaut normatīva rakstura punktus.

12.aprīlī atkal komisijas priekšsēdētāja iesniedza Saeimas prezidijam otro lēmuma projektu, lūdzot pievienot to komisijas starpziņojumam šā gada 5.aprīļa plenārsēdē. Dokuments numurēts ar 508-B, lietas lapa Nr.82.,83. Juridiskais pamats šādam iesniegumam atkal ir Saeimas kārtības ruļļa likuma 117.panta 1.daļa otrais punkts un 2.daļa trešais punkts, kā arī 176.pants.

14.aprīlī, izskatot jautājumu plenārsēdē par minētā lēmumprojekta iekļaušanu tās dienas sēdē sakarā ar deputāta Jāņa Bunkša iebildumu un pamatojoties uz Saeimas kārtības ruļļa 117.panta 7.daļu, patstāvīgais priekšlikums tika iekļauts nākamās Saeimas kārtējās sēdes darba kārtībā. Saeima vienlaicīgi nolēma nodot lēmuma projektu divām komisijām: Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai un Juridiskajai komisijai, nosakot, ka Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija ir atbildīgā komisija.

Vēršu jūsu uzmanību, ka iebilda viens deputāts. Taču Saeimas kārtības ruļļa 117.panta 7.daļa paredz, ka var iebilst arī Ministru prezidents. Ministru prezidents tādus iebildumus tanī sēdē neizteica.

Juridiskais pamats tādām lēmumiem bija Saeimas kārtības ruļļa 117.panta 9.daļa, kas nosaka, ka par iesniegtajiem priekšlikumiem attiecībā uz patstāvīgo priekšlikumu nodošanu komisijai, Saeima lemj to iesniegšanas secībā. Saeima, nododot patstāvīgo priekšlikumu vairākām komisijām, tā nosaka atbildīgo komisiju.

Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija 28.aprīlī iesniedza Saeimas prezidijam komisijas izstrādāto alternatīvo Saeimas lēmuma projektu par Telekomunikāciju tarifu padomes locekļu atcelšanu no izpildāmā amata un jaunu Telekomunikāciju tarifu padomes izveidošanu likumā "Par telekomunikācijām" paredzētajā kārtībā. Tas ir lietas lapā Nr.84.-86., dokumenta numurs - 584.

Attiecīgi Saeimas Juridiskā komisija arī iesniedza komisijas izstrādāto alternatīvo lēmuma projektu. Lietas lapa 87.,88., dokuments numurs - 584-A.

Juridiskais pamats šādā gadījumā atkal ir Saeimas kārtības ruļļa likuma 51.un 118.pants.

Debates. Ļoti nozīmīgas beigās. Praktiski šā diskusija, ko mēs šodien te vedam, sākās jau Saeimā vēl pat pirms 28.aprīļa, tad, kad tika pirmo reizi iesniegts priekšlikums un lēmuma projekts un kur uzstājās deputāts Bunkšs, un konkrētajā dienā, kad lēmums tika pieņemts.

Divi viedokļi. Bet, kā Linards Muciņš uzskata, ka Saeima var kontaktēties ar valdību, tikai pieņemot likumus. Otrs viedoklis, ko puda komisijas priekšsēdētāja un citi deputāti, ir, ka tieši pieņemot šādu lēmumu piedāvātajā atbildīgās komisijas redakcijā, Saeima rīkojas demokrātiski un tieši šādā veidā Saeima, pieņemot politisku lēmumu, kurā ir norādīts uz nepilnībām, realizē tautas gribu. Pēc debatēm 68 nobalsoja "par", "pret" nobalsoja 12, atturējās - 6.

Tagad tiek apstrīdēts šis lēmums, sakot, ka tas nav demokrātisks. Saeimas juridiskā pozīcija ir izteikta atbildes rakstā. Uz pieteikumu par šī lēmuma atcelšanu tikai uzsvēršu galveno punktu, ka Saeima uzskata, ka ar šādu lēmumu Saeima realizē savu parlamentāro kontroles funkciju, kā arī teica savu attieksmi un vērsa valdības uzmanību uz to, ka Telekomunikāciju tarifu padomes darbībā ir saskatāmas atkāpes no likuma prasībām. Tas ir lietas lappusē 67., 68.

Satversmes 26.pants, Satversmes kārtības ruļļa 6.sadaļa, it īpaši 176.pants, Kārtības ruļļa 117., 118.pants paredz Saeimas tiesības pieņemt šāda veida lēmumus, kas nesatur normatīva rakstura punktus.

Konkrēti - runājot par 1.un 4.punktu. Sākšu ar 4.punktu. Kā redzams no lietas materiāliem – patiešām, no paša sākuma gan Izmeklēšanas komisija piedāvāja formulējumu, kas varētu tikt tulkots kā iejaukšanās neatkarīgas Telekomunikāciju tarifu padomes darbībā. Tas tika mainīts, mīkstināts un, ja mēs tagad paskatāmies 4.punktu, kas tiek apstrīdēts, tad redzam, ka uzdots ir pārskatīt... Nav uzdots atcelt, nav atcelts kā tāds lēmums, bet te ir formulēts: “pārskatīt”. Praktiski ir noticis tas pats, ko valdība jau agrāk, 14.aprīļa sēdē, arī lūdza - pildīt likumu. Skatoties, vai apstiprināt iesniegtos tarifus vai ne, ievērot likumu un tieši kādā ziņā ievērot, tas ir izmeklēšanas starpziņojumā, pie kura es nepakavēšos.

Tātad - manā skatījumā tā nav tiesību norma, nav normatīvais akts. Tas, kā atbildes rakstā norāda arī Saeimas priekšsēdētājs Straumes kungs, ir aicinājums ievērot likumu.

1.punkts... kāpēc es tā tincināju pieteicēja pārstāvi... 1.punktā es arī nesaskatu normatīva rakstura punktu. Kāpēc? Likuma ”Par telekomunikācijām” 3.punkts paredz, ka Satiksmes ministrija realizē valsts politiku šajā nozarē - telekomunikāciju nozarē. Tātad ar likumu mandāts jau ir dots un pilnvaras ir dotas. Realizēt šo valsts doto... Tā 9.punkts. Satiksmes ministrs apstiprina Telekomunikāciju tarifu padomes nolikumu, kā mēs dzirdējām pieteikuma iesniedzēja pārstāves paskaidrojumā, šis nolikums jau divreiz tika mainīts un to varēja pārstrādāt, pieņemt par jaunu, paredzēt vēl citas iespējas, kas te varētu atcelt locekļus, ne tikai vienu gadījumu, kas arī nav likumā minēts... te bija pretrunas, ja atsaucās, ka likumā nav minēts, ka vispār var atcelt, bet tomēr nolikumā satiksmes ministrs apstiprina, izņemot vienu gadījumu... Bet jautājums. Izpildvarai ar likumu ir dotas tiesības veikt šo pārraudzību, veikt šo kontroli. Bet izpildvara to nedara. Tātad, vai 1.punkts apstrīdētajā lēmumā ir ar normatīvu raksturu, vai tas, kā sacīja pieteikuma pārstāve, norāda, ka tas kā normatīvais akts nosaka tagad, ka valdībai, ja Saeima iesaka vai uzdod, tad jāatceļ. Nekas tamlīdzīgs te nav. Šis punkts nav kā normatīvs akts, kas ir vispārējās dabas un kas ir ilgstošs. Pēc normatīvo aktu definīcijas. Tāpēc es arī prasīju, vai patiešām pēc normatīvo aktu definīcijas 1.punktu var tulkot, ka tas ir nodibinājis jaunas tiesiskas attiecības starp valdību un starp Telekomunikāciju tarifu padomi. Nekādā ziņā. Saeima, kā tas ir redzams ļoti labi no stenogrammas, pieņem politisku lēmumu, jo mēs atceramies to brīdi, to mītiņu, kad tika izsistas durvis “Lattelekom” ēkā, Daugavpilī tika dedzināti telefoni, vārdu sakot, bija mazi nemieri. Un kādam vajadzēja uz to reaģēt. Un, ja tikt tur klāt bija pārāk augsti, tad Saeima kā demokrātisks iestādījums, kas pārstāv Latvijas Republikas pilsoņus, un arī kuriem ar Satversmi bija dotas tiesības paust viņu gribu, pieņemt gan normatīva rakstura aktus, gan arī, kā mēs redzam no Satversmes kārtības ruļļa likuma, Saeima var pieņemt arī politiskus lēmumus, kuriem nav normatīvs raksturs.

Un es jums tiesas sēdes sākumā iesniedzu kā paraugu līdzīgus Saeimas lēmumus. Es varbūt necitēšu visus, vismaz dažus, bet pirmais no tiem ir pieņemts 1994.gada 11.novembrī, ar kuru Saeima paziņo, ka šāds... acīmredzot, 1994.gada 17.novembra sēdē, noklausījusies privatizācijas valsts ministra Skultes informāciju par privatizācijas fonda līdzekļu sadali un nolēma uzdot Ministru kabinetam apstiprināt Privatizācijas fonda nolikumu.

Tālākais lēmums, kas jau ir pieņemts 17.augustā 1995.gadā, atkal ir lēmums uzdot Ministru kabinetam izanalizēt speciālā budžeta līdzekļu izmantošanas iespējas un mazliet savādākā formulējumā pareizi uzdod Ministru kabinetam nodrošināt lauksaimnieciskās produkcijas ražotājiem budžetā paredzēto dotāciju pilnīgu izmaksu par gada pirmo ceturksni vismaz 50 līdz 70% apmērā par otro ceturksni. Uzdod un nolemj, ka Ministru kabinetam ir jānodrošina.

Tālāk: 1996.gada 9.jūlijā. Atkal Saeima ar lēmumu nolēma, ka Ministru kabinetam un Latvijas Bankai izskatīt komisijas ziņojumā izvirzītos priekšlikumus un secinājumus. Es atvainojos, ka es tikai par formulējumiem...

Un 1997.gada 10.septembrī paziņojums tā arī ir nosaukts: "par uzdevumiem Ministru kabinetam". Paziņojums, ka "...daru zināmu, ka Saeima šā gada 10.septembra sēdē nolēmusi: pirmkārt, uzdot Ministru kabinetam..." un tālāk ir: "...izstrādāt veidu...", un tā tālāk. Un šādi formulējumi ir lietoti visos pārējos lēmumos, kurus es lūdzu pievienot lietas materiāliem.

Tātad jautājums nav tikai par sasāpējušo "Lattelekom" problēmu, bet ir jautājums arī par attiecībām starp parlamentu un valdību, un vai tad šodien, lemjot par apstrīdētā lēmuma atbilstību likumiem, kuri tika nosaukti, vai Saeima turpmāk arī varēs tādā veidā kontaktēties ar valdību, pieņemot politiskus paziņojumus.

Es lūdzu pieteikumu noraidīt un atzīt apstrīdēto Saeimas lēmumu kā atbilstošu gan Satversmei, gan Saeimas kārtības ruļļa normām, gan arī citiem likumiem

A.Endziņš

Paldies. Tiesnešiem ir kādi jautājumi? Čepānes kundze. Lūdzu!

I.Čepāne

Man būtu abām pusēm tāds jautājums. Sakiet, lūdzu, vai šis lēmums bija valdībai jāpilda vai nebija?

Z.Ūdris

Atbilde bija stenogrammā.

I.Čepāne

Es jums jautāju - kā valdības pārstāvim... Ņemot vērā to, ka otrā rindkopa no beigām 68.lappusē: "...ar šādu lēmumu Saeima izteica savu attieksmi un vērsa valdības uzmanību uz to, ka Telekomunikāciju padomes darbībā ir saskatāmas atkāpes no likuma prasībām". Jūs teicāt, ka tas 1.punkts ir politisks paziņojums. Vai tas bija jāpilda valdībai vai nebija?

Z.Ūdris

Es piekrtu deputātam Muciņam un tas ir redzams stenogrammā, ka... es citēju: "...Ministru kabinets viņu nevar ņemt un neņems vērā".

I.Čepāne

Tā tad jūs uzskatāt, ka Ministru kabinets ir muļķīgi rīkojies, ka pildīja visus šos neatbilstošos likumam?....

Z.Ūdris

Ministru... Es atbildēju uz šo jautājumu savā runā. Ministru kabinetam bija pilnvaras darboties, kas tika nostiprinātas Telekomunikāciju likuma 10.pantā, attiecīgi satiksmes ministram pilnvarojums ir šā likuma 3.pantā. Satiksmes ministrs šī likuma 9.panta kārtībā varēja vienkārši realizēt šo valsts politiku, kur viens no... Valsts politika nav noteikta tikai likumā, to var noteikt arī Saeima kā politiska iestāde.

I.Čepāne

Paldies. Bet kā jūs uzskatiet?

I.Kalniņa

Ministru kabinets uzskata, ka šis Saeimas lēmums, kā jau teica atbildētāja pārstāvis, tas ir politisks lēmums, bet, tā kā tur ir dots uzdevums, tad tas tomēr, es domāju, ka ir domāts saistošs... Ministru kabinetam nav jāpilda, jo tādēļ, ka tas ir pretrunā ar likumu "Par telekomunikācijām". Jo Ministru kabinetam nav tādu tiesību atcelt Telekomunikāciju tarifu padomi.

Kas attiecas uz tiem pārējiem uzdevumiem: cik es pāršķirstīju, tad neviens no šiem uzdevumiem nav pretrunā ar likumu kā tiesību normatīvo aktu, jo, piemēram, uzdot apstiprināt kādu nolikumu vai sniegt kādus atzinumus, vai izstrādāt kādu likumprojektu,- tas ir atbilstoši tiesību normatīvajiem aktiem. Bet šeit ir uzdots atcelt Telekomunikāciju tarifu padomes locekļus, kas ir pretrunā ar likumu. Tādēļ arī Ministru kabinets iesniedza šo pieteikumu Satversmes tiesai, jo šoreiz uzdevums Ministru kabinetam ir pieņemt lēmumu, kas ir pretrunā ar pastāvošajiem normatīvajiem aktiem.

A.Endziņš

Paldies. Vēl viens jautājums. Lūdzu!

I.Čepāne

Sakiet lūdzu... es sapratu, ka jūs uzskatiet, ka likumā "Par telekomunikācijām" nav noteikta Telekomunikāciju tarifu padomes locekļu atcelšana no amata kārtība.

Z.Ūdris

Nav.

I.Čepāne

Nav noteikta. Sakiet, lūdzu, kāds ir jūsu viedoklis: vai Saeima var darīt tikai to, ko paredz likums vai Saeima var darīt visu, ko tai likums neaizliedz?

Z.Ūdris

Pēc formas lēmums atbilst Saeimas kārtības ruļļa likuma normām. Pēc satura tas ir politisks paziņojums, politisks lēmums, kas ir kā aicinājums izpildinstitūcijām veikt tos pienākumus, kas nostiprināti likumā.

I.Čepāne

Un vēl pēdējais jautājums. Sakiet, ja Saeima redz, ka arī tiešām ir šāda situācija, ka šos locekļus nevar atcelt no amata pirms noteiktā termiņa, vai jums ir zināms, kas Saeimai būtu jādara tādā gadījumā, ja likumā ir šādi trūkumi?

Z.Ūdris

Es jums atbildēšu pavisam īsi... Mēs visi labi zinām, kā likumprojekti tiek izstrādāti, un lietas materiālos jau var redzēt, ka šie likumi tiek izstrādāti, un par to ir atbildīga Satiksmes ministrija, arī par šo likumu virzīšanu Saeimā.

I.Čepāne

Bet es precizēšu. Sakiet, jūs par to Satiksmes ministriju visu laiku runājat... Bet vai Saeimai pašai, piemēram, kā to paredz Satversme un Kārtības rullis, nebija tiesības... pat tai pašai Izmeklēšanas komisijai, redzot, ka tur tāds robs likumā, kaut ko darīt?

Z.Ūdris

Bija tiesības. Šajā gadījumā, kā redzams, Saeima izlēma, ka jāpieņem ir politisks lēmums un vienkārši ir jāaicina valdība un Satiksmes ministrija pildīt to, kas jau likumā ir paredzēts. Es domāju, ka, ja satiksmes ministram jau bija šis pilnvarojums pieņemt nolikumu par Telekomunikāciju tarifu padomi, un, kā mēs dzirdējām, viņš jau ir grozīts divas reizes, un es neuzprasīju jautājumu, lai taupītu laiku, bet es domāju, ka maksimāli mēnesi varbūt vajag, lai

izstrādātu tādu dokumentu ministrijā, kur paredzēts arī jautājums - kad var atcelt padomes locekļus, ja tie vienkārši nepilda likuma prasības. Un tas ir acīmredzami. Visai sabiedrībai tas ir acīmredzami, sūdzības gāžas gan uz pašu Satiksmes ministriju, gan uz Saeimu - un nekas nenotiek.

I.Čepāne

Paldies.

A.Endziņš

Lūdzu!

A.Ušacka

Tātad, Ūdra kungs, demokrātiskā valstī vara ir sadalīta starp valdību un parlamentu... Vai jūs uzskatāt, ka Saeima var jebkurā gadījumā uzdot kādu uzdevumu valdībai, kas nesaskan ar šo likumu?

Z.Ūdris

Šeit jau ir tas jautājums - vai lēmums ir normatīva rakstura vai nav. Ja lēmums tiktu pieņemts kārtībā, kā nosaka Saeimas kārtības ruļļa sadaļa par likumdošanu, tad tas būtu normatīva rakstura lēmums. Bet tas tika pieņemts saskaņā ar tās sadaļas normām, kas paredz priekšlikumu iesniegšanu. Un - es vēlreiz uzsveru, ka šis ir politiskslēmums. Tas nav normatīva rakstura lēmums.

A.Endziņš

Man ir jautājums šādā sakarībā. Gan no jūsu atbildes tagad, gan no uzdotā jautājuma Ministru kabineta pārstāvei, gan arī jūsu atbildes runā jūs visu laiku uzsverat šo te normatīvo raksturu: ir normatīvs vai nav normatīvs raksturs. Kāda pēc jūsu viedokļa šinī gadījumā ir starpība: ja Saeima pieņem normatīva rakstura nelikumīgu, teiksim, lēmumu jeb politisku kaut kādu lēmumu paziņojuma veidā, kurš neatbilst Satversmei vai likumam? Ir šeit starpība vai nav starpība, un kāpēc jūs akcentējat visu laiku šo normatīvo raksturu?

Z.Ūdris

Kā es teicu, Saeima ir politiska iestāde un likumdošanas funkcija - tā ir galvenā, bet tā nav vienīgā. Parlaments pieņem paziņojumus, pieņem aicinājumus, pieņem arī dažāda veida lēmumus. Un tur tas nav pretrunā ar to, ka parlamentam ir iedalīta pēc varas sadales principa tikai likumdošanas vara. Par normatīvu raksturu. Ir vai nav. Kā jau es minēju, es atsaucos konkrēti uz Saeimas kārtības ruļļa

normām, tad tā ir 117.panta 3.daļa, par to, ka, izņemot likumā paredzētos gadījumus, nav pieļaujams iekļaut patstāvīgajā priekšlikumā normatīva rakstura punktus. No stenogrammas mēs redzam, ka likumdevējs, pieņemot šādu lēmumu, nav gribējis un nodoms nebija noteikt kaut kādu atsevišķu kārtību, kas nav paredzēta Telekomunikāciju likumā. Par satiksmes ministru..., kā arī pieteicēju pārstāve teica, ka neuzskata šo lēmumu par normatīvu aktu, bet drīzāk par administratīvu norādījumu.

Par tiesību normu kā tādu: es domāju, ka Satversmes tiesa ļoti rūpīgi, ļoti dziļi izanalizēja šo problēmu, taisot iepriekšējos spriedumus, tas ir, šā gada 9.jūlijā, kurā tika skatīts jautājums par nolikumu "Par kārtību, kādā izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārvaldīšanā esošajos namīpašumos" atbilstību likumam. Starp secinājumiem 3.punktā, atbildot uz jūsu jautājumu, es nocitēšu šeit doto definīciju normatīvajam aktam: normatīvs akts, kā rakstīts spriedumā, ir tiesību akts, kas satur tiesību normas. Latvijas tiesību sistēma kopš Latvijas Republikas neatkarības un Satversmes darbības atjaunošanas neapšaubāmi atguva arī savu piederību kontinentālās Eiropas tiesību lokam. Saskaņā ar mūsdienu tiesību izpratni, tiesību norma ir abstrakts uzvedības priekšraksts. Tas nav konkrēts, konkrēts ir tas, kā arī Saeimas lēmumā apstrīdētais: kas nav domāts atsevišķiem vienreizējiem gadījumiem. Šī Saeimas lēmuma 1.un 4.punkts neatbilst definīcijai, kas ir dota šajā Satversmes tiesas spriedumā.

A.Endziņš

Sakiet, Ūdra kungs, vai strīdus objekts un prasības pieteikums ir saistībā ar to, ka šim lēmumam ir normatīvs vai nav normatīvs raksturs? Satversmes tiesas likuma 17.panta 3.punkts par to, kādas lietas ir izskatāmas Satversmes tiesā, saka, ka "...Saeimas lēmumu atbilstība Satversmei un citiem likumiem". Un nav neviena vārda par Saeimas normatīva rakstura aktu atbilstību, bet Saeimas lēmumu...

Z.Ūdris

Es atbildēšu uz jūsu jautājumu. Laikam vajadzētu pielietot visus iespējamus tiesību normu tulkošanas veidus, lai tad tomēr uzzinātu likumdevēja vēlmi un gribu, kad šāds formulējums tika iekļauts likuma 16.pantā. Turpretī 29.Satversmes tiesas likuma pants saka, ka tiesvedību lietā var izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai ar Satversmes tiesas lēmumu. Tur, pirmkārt, ja "...pēc pieteikuma iesniedzēja rakstveida lūguma", otrkārt, "...ja apstrīdētā tiesību norma, akts, ir zaudējis spēku". Tad te ir jautājums - kā šāds Saeimas lēmums var zaudēt spēku? Kā tiesību norma... spēks laikā, telpā un tā tālāk. Šī tiesību norma - tai ir spēks laikā, telpā, tai trūkst paša galvenā, ko arī pieteicēju pārstāvis uzsvēra, kas ir redzams arī no lietas materiāliem, pirmkārt, vispārīguma pazīme, ka tā reglamentē tiesību subjektu darbību, kas nav noteikti, un, otrkārt, arī obligātums. Jo, ja pieņem, ka tā ir tiesību norma... par tādas normas neievērošanu nav arī paredzētas nekādas sankcijas vai neiestājas kaut kādas juridiskās sekas. Es vēlreiz gribētu uzsvērt, tas arī ir atbildes rakstā norādīts, ka tas ir tikai politisks aicinājums pildīt to, kas jau likumā ir paredzēts.

A.Endziņš

Bet, sakiet, arī politiskam, kā jūs uzsverat, arī politiskam lēmumam, politiskam paziņojumam tad ir jāatbilst Satversmei, likumam, jeb tas var iziet ārpus Satversmes burta un gara, kā arī likuma gara un burta?

Z.Ūdris

Tam, protams, ir jāatbilst. Un tas arī atbilst. Tas atbilst gan Satversmei, 1.pantam, gan arī 57.pantam, gan arī pārējām tiesību normām, uz kurām atsaucās pieteicēji savā pieteikumā, gan arī Saeimas kārtības ruļļa likumam.

A.Endziņš

Man ir vēl viens jautājums. Man tādā gadījumā jautājums ir tāds. Lēmuma 1.punktā, kur ir teikts: "uzdot Ministru kabinetam atcelt Telekomunikāciju tarifu padomes locekļus no amata un mēneša laikā izveidot jaunu Telekomunikāciju tarifu padomi". Tāds ir šis lēmums. 9.pantā likumā "Par telekomunikāciju" ir, ka "...Tarifu padomi izveido Latvijas Republikas valdība pēc satiksmes ministra ieteikuma septiņu neatkarīgu ekspertu sastāvā uz 5 gadiem". Tātad - kā neatkarīgu padomi uz pieciem gadiem. Kā jūs tagad saprastu un, ja valdība šādu lēmumu izpilda un pilsoni X atbrīvo no darba, vadoties no šī te lēmuma 1.punkta, izpildot Saeimas lēmumu, un kāda, teiksim, varētu būt jūsu kā zvērināta advokāta pozīcija, ja šis pilsonis X griezīsies vispārējā tiesā ar prasību atjaunot viņu amatā, vai viņš ir nepamatoti atbrīvots no darba pirms termiņa un nekur tas nav reglamentēts.

Z.Ūdris

Mana... es vispirms gribētu pateikt, kā rīkotos, ja es pārstāvētu valdību. Būtībā to jau es pateicu. Tātad likums nosaka kārtību, kā satiksmes ministrs, pieņemot Telekomunikāciju tarifu padomes nolikumu, ir pilnīgi brīvs, nosakot tā darbības principus un, kā mēs redzam šajā likumā, jau ir iekļauts punkts, ka var atbrīvot šīs padomes locekli no pienākumu pildīšanas, ja viņš vai viņa atsakās pildīt šos pienākumus, tad manā skatījumā - valdībai vajadzētu, realizējot tās tiesas normas, tās pilnvaras, kas jau ir iedotas ar likumu, uzlikt par pienākumu Satiksmes ministrijai izstrādāt jaunu nolikumu un arī paredzēt arī citus gadījumus, kad var atlaist šīs padomes locekļus vai atsaukt no pienākumu pildīšanas.

Konkrētā gadījumā, ja es būtu pilsoņa X advokāts, man ļoti grūti atbildēt, jo, ja tas tādā veidā būtu noticis, tad es savu viedokli noteikti izteiktu, balstoties uz tiem materiāliem un arī uz tiem formulējumiem, kādi ir attiecīgajos dokumentos, un, tā kā tādu nav - man ir grūti viennozīmīgi atbildēt.

A.Endziņš

Paldies. Tiesnesei Ušackai ir jautājums. Lūdzu!

A.Ušacka

Vai es pareizi sapratu no valdības pārstāvja, ka jūs atzīstat, ka apstrīdētā tiesību norma ir administratīvais akts? Un tāpat arī jūs atzīstat, ka tas ir administratīvais akts?

Z.Ūdris

Es tā neapgalvoju.

A.Ušacka

Jā... Un, ja tas ir administratīvais akts, vai tas ir obligāts valdībai?

I.Kalniņa

Jā... tāpēc, ka Saeima tātad dod rīkojumu valdībai, tas ir, konkrētam tiesību subjektam... Jā.

A.Ušacka

Tātad jūs uzskatāt, ka tas ir politiskais lēmums, ne administratīvais?

Z.Ūdris

Jā.

A.Ušacka

Paldies.

A.Endziņš

Vēl ir jautājumi? Nav. Ministru kabineta pārstāvei jautājumi?

I.Kalniņa

Man ir tāds jautājums. Sakiet, vai jūs zināt, pamatojoties uz kādiem tieši “Lattelekom” parlamentārās izmeklēšanas komisijas konstatētajiem likuma “Par telekomunikācijām” un Telekomunikāciju tarifu padomes nolikuma pārkāpumiem Saeima pieņēma šādu lēmumu? Kas bija tieši tās vairākas atkāpes no šī Telekomunikāciju likuma?

Z.Ūdris

Ja no galvas es atceros, tas bija 11.punkts. Un, man liekas, ka 6. arī bija.

I.Kalniņa

Un ko šīs normas paredz?

Z.Ūdris

Tās paredz, kādā veidā ir jāpieņem vai kas ir jāņem vērā, lemjot par iesniegto jauno telekomunikāciju tarifu apstiprināšanu vai neapstiprināšanu.

I.Kalniņa

Un ko tā tad Telekomunikāciju tarifu padome nepildīja?

Z.Ūdris

Tas ir norādīts satiksmes ministra ziņojumā, lietas lapa 19., kur Satiksmes ministrija atzīst, ka TTP nav izmantojusi savas tiesības vēl vairāk. TTP nebija pildījusi likuma “Par telekomunikācijām” 23.panta prasības un nav noteikusi kārtību, kādā telekomunikāciju lietotājs ir tiesīgs pieprasīt maksas pārrēķinu gadījumos, kad pakalpojumi neatbilst kvalitātes prasībām. Tas ir viens punkts.

Un otrs ir 20.lapā, kur arī ir norādīts, ka... te ir minēts, ka saprotot jautājuma nozīmīgumu... Satiksmes ministrija izstrādājusi savu priekšlikumu — kārtību, kādā telekomunikācijas organizācijas abonenti var pieprasīt telekomunikāciju pakalpojumu maksas pārrēķinu un kompensāciju — šā gada 23.martā iesniedza TTP.

I.Kalniņa

Es atvainojos, ja drīkst iebilst... Tas nav likuma 11.pants, tas ir 23.pants. Es runāju par to, kas bija minēts šajā Parlamentārās izmeklēšanas komisijas tajā... likuma pārkāpumos... Jūs teicāt, ka 11.pants.

Z.Ūdris

Tas ir lietas lapā 15. - starpziņojumā, tad ir norādīts par 11.pantu un, es atvainojos, lietas 15. lapā un 16. — Satiksmes ministrijas... “...ņemot vērā reāli izveidojušos situāciju, Satiksmes ministrija ierosina uzdot Ekonomikas ministrijai mainīt jumta līgumu starp Latvijas Republikas valdību un SIA “Lattelekom” un “Tilts Communications” nosacījumus atbilstoši 1993.gada 4.maija Latvijas Republikas likuma “Par telekomunikācijām” 11.panta prasībām. Un, ja “Tilts Communications” nepiekrīt jumta līguma izmaiņām un to nav iespējams viena mēneša laikā... Satiksmes ministrija ierosinās izdarīt grozījumus likumā “Par telekomunikācijām”, svītrot likuma 11.1.un 11.3.pantus”. Ja es pareizi atceros, tad, ja runa bija par Telekomunikāciju tarifu padomes janvāra lēmumu, tad arī Satiksmes ministrija atzina un arī pati padome atzina, ka 11.panta noteikumus nevarēja realizēt, jo nebija iesniegti materiāli, kas apliecina jauno vai piedāvāto apstiprināšanai tarifu pamatotību, ekonomisko pamatotību.

I.Kalniņa

Jautājums, kāpēc es uzdevu, bija tāds, ka, ja pat Parlamentārās izmeklēšanas komisija konstatē un, kā arī bija minēts un iepriekš tika teikts, ka netika pieminēts Ministru kabineta viedoklis, ka ir konstatētas pretrunas starp likumu un jumta līgumu, un tādējādi Tarifu padome vienkārši nav spējīga piemērot likuma normas... Vai to varētu kvalificēt kā likumu pārkāpumu un vai tādēļ ir jāatceļ Tarifu padome, tieši personālijas, ja ir pretruna pašā likumā un jumta līgumā?

Z.Ūdris

Ja likums netiek pildīts no 1994.gada, es nezinu... man liekas, ka Saeimai bija tiesības ar politisku lēmumu uzdot pildīt likumu.

I.Kalniņa

Bet vai Saeimai nav tiesības ierosināt likuma grozījumus?

Z.Ūdris

Ir jautājums par likuma pildīšanu, nevis par likuma grozīšanu.

I.Kalniņa

Tad ir nākošais jautājums. Jūs teicāt, ka Ministru kabinets ir uzdevis telekomunikāciju tarifu padomei izvērtēt šos tarifus. Ja rūpīgāk ieskatās Ministru kabineta protokollēmumā, tad Ministru kabinets uzdeva izvērtēt jautājumu par tiem tarifiem, kas tika pieminēti. Pēc tam uzdeva izvērtēt,

pareizāk sakot, pārskatīt iepriekšējās Telekomunikācijas tarifu padomes pieņemtos lēmumus. Es domāju, ka tas nav viens un tas pats. Jūs domājat, ka tas ir viens un tas pats?

Z.Ūdris

Es domāju, ka Telekomunikāciju tarifu padome, piekrītot jūsu pozīcijai, ka tā ir administratīva institūcija, var pieņemt lēmumus, var pārskatīt šos lēmumus, ja atklājas, ka pieņemtie lēmumi neatbilst likuma prasībām.

I.Kalniņa

Un pēdējais jautājums. Tātad: kādi ir pēc jūsu domām visi šie uzdevumi, ko Saeima ir uzdevusi Ministru kabinetam, viņi ir politiski paziņojumi un viņi nav saistoši Ministru kabinetam? Tā ir vienmēr tikai attieksme?

Z.Ūdris

Mana pozīcija ir tāda, ka Ministru kabinets un arī ministrija ir tiesīgi... arī ir pienākums... Un likumi ir jāpilda. Un, ja Saeima dažādu iemeslu dēļ: vai tur pievienojoties kādai konvencijai vai sakarā ar kādu politisku notikumu, piemēram, tur bija lēmums, ar kuru uzdeva Ārlietu ministrijai izskaidrot Latvijas attieksmi konkrētajā jautājumā, vai uzdevums dabūt slēdzienu par 1940.gada okupācijas likumību... Saeima tādā veidā ar politisku lēmumu tikai norāda, lai tiktu pildīti atsevišķi pienākumi.

I.Kalniņa

Tas nozīmē, ka šie uzdevumi nav saistoši. Vai tas ir tikai norādījums jeb, kā jūs teicāt, - attieksme?

Z.Ūdris

Es uzskatu, ka, tā kā Saeimas kārtības rullis paredz tādu iespēju pieņemt lēmumus, kuri satur punktus, kuriem nav normatīva rakstura, var pieņemt tādus lēmumus, norādot uz kaut kādām problēmām, kas jārisina steidzīgi, vai norādīt valdībai steidzīgi varbūt reaģēt uz problēmām ekonomikā vai citās sfērās, tādā veidā realizējot arī to mandātu, ko deputāti ir ieguvuši vēlēšanu ceļā.

I.Kalniņa

Un šajā ziņā viņi ir saistoši Ministru kabinetam vai nē? Jā vai nē?

Z.Ūdris

Ir saistoši likumi, kuros ir paredzēta šādu pienākumu pildīšana.

I.Kalniņa

Bet pats uzdevums - Saeimas uzdevums Ministru kabinetam? Viņš ir saistošs Ministru kabinetam?

Z.Ūdris

Ne kā normatīvais akts.

I.Kalniņa

Tad pēc jūsu sacītā iznāk, ka Ministru kabinets šo uzdevumu var pildīt un var nepildīt. Tā?

Z.Ūdris

Pēc sava riska, jo es uzskatu, ka visi šie uzdevumi ir balstīti uz konkrētiem likumiem, un šie ir tikai norādījumi, lai tiktu realizētas likumā noteiktās funkcijas, līdz ar to, ja kāda ministrija ilgstoši nedara to, kas būtu jādara, acīmredzot, Saeima var ierosināt, teiksim, jautājumu par uzticības vai neuzticības izteikšanu konkrētam ministram.

I.Kalniņa

Tātad uzdevums kā tāds nav saistošs un nav obligāti jāpilda ministrijai?

Z.Ūdris

Tā, es drīzāk teiktu, ir politiska atbildība.

I.Kalniņa

Paldies.

A.Endziņš

Nav vairāk jautājumu? Tiesnešiem? Lūdzu!

I.Čepāne

Es vēlreiz izlasīju tagad šo Muciņa teikto debatēs. Jūs teicāt, ka jūs viņam piekrītat, bet jūs tagad runājat pilnīgi kaut ko citu.

Z.Ūdris

Es tikko pateicu, ka šie lēmumi ir jāvērtē divējādi. Bet - no normatīvā akta viedokļa,- tā ir viena atbilde. Un no politiskā - tā ir otra.

A.Endziņš

Bet, sakiet, vai Saeimas pieņemts lēmums... jūs sakiet, ka tas ir politisks lēmums, paziņojums. Vai tam vienmēr ir jābūt normatīva akta veidā jeb tas ir tiesību akta veids?

Z.Ūdris

Es visu laiku citēju Saeimas kārtības rulli. Un vēlreiz 117.panta 3.daļa: ka ‘...izņemot likumā paredzētos gadījumus nav pieļaujams iekļaut patstāvīgā priekšlikumā normatīva rakstura punktus”. Apstrīdētais lēmums tika virzīts Saeimā uz apspriešanu saskaņā ar šo mūsu 118.pantu.

A.Endziņš

Bet viena no normatīvā akta pazīmēm ir tā, ka šis akts ir domāts daudzkārtējai piemērošanai. Bet, ja šajā lēmuma punktā ir ierakstīts iekšā konkrēts uzdevums - atbrīvot no amata personu X, Y un tā tālāk... jeb atbrīvot no amata konkrēto padomi, kas nav paredzēts tieši likumā, ka šādā veidā tas viss varētu notikt. Tas ir tiesību akts jeb tas ir tikai politisks lēmums? Ir saistošs vai nav? Jūs tā arī atbildi nedevāt...

Z.Ūdris

Es uzskatu, ka tas ir politisks un atbildība par tā nepildīšanu arī ir politiska. Deputāts Muciņš pareizi norāda savās debatēs, ka pastāv Latvijā varas dalīšanas princips un šī vara tieši tādā veidā arī izpaužas, ka izpildinstitūcijas veic to, ko paredz likums, tikai godātais deputāts neatsaucās jau uz esošiem likumiem, kur konkrētai izpildinstitūcijai, tātad - Satiksmes ministrijai jau no 1994.gada bija pretrunas, bija problēmas: tās jau bija jārisina. Un tāds mandāts jau minētajā likumā satiksmes

ministram un arī Satiksmes ministrijai bija dots. Ja būtu atsauce uz šī likuma 3.un 9.pantu un uzdevums būtu varbūt formulēts mazliet savādāk, tas ir, ka vienkārši jāpilda pienākumi un jārealizē tās tiesības, kas šajos pantos ir paredzētas, tad, es domāju, ka vispār nebūtu šis strīds nonācis šajā tiesā.

A.Endziņš

Paldies. Vēl jautājums Apsīša kungam. Lūdzu.

R.Apsītis

Klausoties atbildes uz manu kolēģu jautājumiem, tā īsti arī nesapratu, kas pēc jūsu domām ir tas galvenais: tā galvenā funkcija Saeimai kā parlamentam — vai pieņemt politiskus lēmumus vai izdot likumus, pieņemt jaunus likumus. Un deputāts Muciņš arī runā par šo formu. Tātad, kā pareizu saturu ielikt pareizā formā, parlamentārās darbības formā. Es tagad tā gandrīz personiski varu izsecināt gandrīz to, ka tā būtiskākā forma, varētu teikt, ir tie politiskie aicinājumi.

Z.Ūdris

Mana atbilde būtu, ka Saeima tomēr, varu arī atkārtot, ir politiska iestāde. Tā ir, vēlreiz atkārtot, pieņem gan deklarācijas, gan aicinājumus un paziņojumus, ka viņa ir politiski noskaņota. Un neviens neapšaubā to, ka Saeimai kā tautas priekšstāvei ir šādas tiesības dotas ar Satversmi. Cita lieta ir likumdošana. Es gribētu uzsvērt tomēr, ka Saeimas kārtības rullī - tas arī ir likums - ir paredzēta atsevišķa procedūra, kāda piemērojama, ja Saeima nodarbojas ar likumdošanu, un cita procedūra, ja Saeima apspriež patstāvīgus priekšlikumus, kuri būtībā visi ir politiski priekšlikumi, pat tādu lēmumu pieņemšana.

Es drīzāk piekristu arī stenogrammā izteiktajam deputātes Ingrīdas Ūdres viedoklim, ka, citēju: "...es tiešām gribu cerēt, ka mēs dzīvojam demokrātiskā un tiesiskā valstī, kurā ņem vērā sabiedrības lielākās daļas intereses, it sevišķi to cilvēku intereses, kas ir skarti ar šo "Lattelekomu". Tie ir pensionāri, tie ir vientuļie cilvēki, tie ir lauku iedzīvotāji. Ar šo lēmuma projektu Saeimas deputāti prasa sakārtotu Telekomunikāciju tarifu padomes darbību, palielināt Telekomunikāciju tarifu padomes darbības atbildību par to, ko viņi dara, un sakārtot tarifus atbilstoši likumā noteiktajam." Lietas lapa 92.

A.Endziņš

Vai vēl ir kādi jautājumi? Lūdzu!

I.Čepāne

Man ir vēl viens jautājums. Sakiet, lūdzu, mēs arī esam diezgan daudzi bijuši un diezgan daudz nodarbojušies ar šo likumdošanas darbu no Satversmes tiesas. Sakiet, vai nebūtu vienkāršāk Saeimai šajā 9.pantā, kamēr taisa visādus politiskus paziņojumus, ierakstīt iekšā tur dažus vārdus, ka šo padomi izveido uz pieciem gadiem un apstiprina Saeima? Vai jūs esat izlasījis arī šo Juridiskā biroja atzinumu? To 1.punktu. Jo tur Kusiņa kungs ko saka par šo lietu: viņi saka, ka "...šeit nav noteikta atcelšana no amata kārtība. Saeima nevar uzdot Ministru kabinetam to darīt". Jūs saprotiet, Ministru kabinetam būs grūti tad pateikt, kur tad ir šeit politiski paziņojumi, kuri šeit ir ar administratīvu raksturu, kuri ar normatīvu raksturu...

Z.Ūdris

Jā, es varu atbildēt. Tikai tādā veidā: šo lēmumu ir pieņēmuši Saeimas deputāti balsojot un, kā jau es teicu, 68 nobalsoja "par", 12 - "pret" un 6 - atturējās. Šim lēmuma projektam, kā redzams no lietas materiāliem, bija garš ceļš, un no lietas materiāliem arī redzams, ka valdība vienlaicīgi risināja tos pašus jautājumus. Valdības 14.aprīļa sēde uzdod Tarifu padomei būtībā arī pildīt likumu.

Par to lēmumprojektu deva atzinumu gan Juridiskā komisija, gan arī Saeimas Juridiskais birojs. Tāpēc jau rodas strīdi, ka juristiem ir dažādi viedokļi. Es zināmā mērā nepiekrīstu tādām burtiskam likuma šūpojuma, kādu šajā atzinuma 1.punktā ir norādījis Juridiskā biroja vadītājs. Es jau teicu, ka likuma "Par telekomunikācijām" 9.pants dod satiksmes ministram pilnvarojumu ar tiesību normu apstiprināt padomes nolikumu. Tas nenozīmē vienreizēju aktu. Apstiprina un viss - un nemainās, kamēr nemainās likums. Kā mēs dzirdējām, divreiz ir grozīts un mainīts. Šī problēma ir tiešām no 1994.gada. Tad ir jautājums par izpildinstitūciju, kurai bija ar likumu dotas šādas tiesības mainīt šo nolikumu un paredzēt arī vienlaicīgi kārtību, kādā var atcelt padomes locekļus, neiedragājot neatkarības principus. Dzīvē viss kaut kas notiek. Ir dažādi nelaimes gadījumi, ir varbūt dažādi apstākļi... Kāpēc atsaukties uz to, ka, ja likumā nav paredzēta atcelšanas kārtība... Tajā pašā laikā ministram ir dotas tādas tiesības apstiprināt, un, kā redzams, apstiprinot nolikumu, ir daudzi jautājumi reglamentēti, kas nav likumā "Par telekomunikācijām". Un ir pat par atcelšanu norādīts, ka, izņemot gadījumus, kad loceklis atkāpjas. Tad kāpēc izpildinstitūcija, turot rokās šo mandātu, kas ir likuma 3.pantā un 9.pantā, neizdara to? Tajā pašā laikā ir mītiņi, ir nekārtības un ir sūdzības.

A.Endziņš

Paldies. Ir vēl jautājumi? Nav. Līdz ar to lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta un tiek atklātas tiesas debates.

Kāds ir pušu viedoklis? Vai, pirms uzsākam debates, ir nepieciešams īslaicīgs pārtraukums tiesas sēdē? Nav. Labi, tad uzsākam tiesas debates.

Kā pirmajam debatēs vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēja pārstāvei, proti, Ministru kabineta pārstāvei. Cik jums būtu minūtes vajadzīgas debatēs? Līdz 5 minūtēm? Lūdzu!

I.Kalniņa

Tā tad Saeimai ir tiesības izveidot Parlamentārās izmeklēšanas komisiju, lai noskaidrotu apstākļus par kādu konkrētu lietu. Šajā sakarā es gribētu teikt, ka ļoti žēl, ka... es domāju, ka visi deputāti nav iepazinušies ar šo Ministru kabineta atzinumu, jo, lai gan jūs šeit runājat par mītiņiem un visu, tad tiesiskā valstī tomēr juridiskā, tiesiskā sakārtotība ir pats galvenais, nevis šādas nekārtības. Un šajā Ministru kabineta atzinumā bija ļoti daudz punktu, kur bija norādīts, ka Starpparlamentārās izmeklēšanas komisijai nav taisnība. Un nevis balstoties uz vienkārši kādu pieņēmumu, bet konkrēti par likuma normām un faktiskajiem apstākļiem.

Otrkārt, jūs minējāt, ka Saeima var uzdot uzdevumus un tajā pašā laikā jūs apgalvojāt, ka tie nav saistoši Ministru kabinetam. Tad kādēļ dod tādus uzdevumus, ja tas nav saistoši?

Treškārt, Saeima tomēr pārstāv likumdošanas varu un viņas galvenā funkcija ir izdot likumus, jo visas attiecības, visa kārtība balstās uz likumiem un tiem pakārtotajiem tiesību aktiem. Un jūs vairākkārt norādījāt, ka Satiksmes ministrijai ir šāds mandāts. Tad Ministru kabinets un Satiksmes ministrija galvenokārt realizē izpildvaru. Tas ir, viņi nodrošina šo likumu un citu tiesību normu pareizu piemērošanu.

Treškārt, ļoti daudz jūs atsaucāties it kā uz pieteikumu, taču jūs atsaucāties vispārīgi un aizmirstot nianšes, piemēram, jūs teicāt, ka Ministru kabinets arī uzdod, piemēram, Telekomunikāciju tarifu padomei konkrētus uzdevumus. Tad tas ir tīri saskaņā ar likuma normām. Un likums, kā zināms, ir saistošs visiem, neatkarīgi, vai tā ir neatkarīga institūcija vai kas.

Un pēdējais, ko es gribētu pateikt: to, ko es teicu arī pieteikumā, ka, ja Saeima vēlas kaut ko grozīt tiesību normatīvajos aktos jau noteiktajā kārtībā, tad tas ir jādara noteiktā, likumos noteiktā kārtībā, nevis ar tādiem lēmumiem, kuriem, izrādās, pat nav saistoša rakstura. Pat ne Ministru kabinetam.

Un, kas attiecas uz Satiksmes ministrijas mandātu: mandāts saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu tieši attiecībā uz "Tilts Communications" sarunām - šis mandāts ir nodots Privatizācijas aģentūrai, kura arī risina sarunas par grozījumiem jumta līgumā, lai saskaņotu to ar pašreizējo likumdošanu, un es uzskatu, ka taisni likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu sakārtotība ir tiesiskas valsts pamats, nevis šādi mītiņi vai citas runas un nepamatoti spriedumi. Paldies.

A.Endziņš

Paldies. Vārds debatēs Saeimas pārstāvim Ūdra kungam. Lūdzu, cik jums laika būtu vajadzīgs? Līdz 10 minūtēm? Nav iebildumu? Lūdzu!

Z.Ūdris

Cienījamā Satversmes tiesa! Es negribētu, ka manus vārdus nepareizi iztulkotu tādā veidā, ka lēmumi nav saistoši. Es runāju, ka tie no normatīvā viedokļa nav saistoši, ko arī deputāts Linards Muciņš atzīmēja. Un, ja mēs atkal gribam runāt par likumdevēja gribu, tad par to mēs varam atrast debatēs, kad tieši par to runā - ne jau, lai kādam kaut ko uzspiestu, nosakot jaunu reglamentāciju, bet lai izpildinstitūcijas attiecīgās pildītu to, kas likumā paredzēts.

Pieteikumā norādītais Satversmes 1.panta pārkāpums un 57.panta pārkāpums... es uzskatu, ka no lietas materiāliem mēs redzam gluži otrādi, ka Saeima ir ievērojusi Satversmes pantu par to, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska valsts. Saeima, kā redzams no lietas materiāliem, diskutēja par

to, ka nevar iejaukties izpildvarā, tiesu varā, atceļot Telekomunikāciju tarifu padomes lēmumu. Līdz ar to tapa alternatīvais lēmuma projekts, kurš arī tika pieņemts ar savādākiem, citādākiem formulējumiem. Formulējums, kas ir 4.punktā, kas uzdod Tarifu padomei pārskatīt pieņemtos lēmumus, pamatojoties vai ievērojot likuma prasības, kādas ir jāievēro tad, kad šādi lēmumi tiek pieņemti.

Norādītais Satversmes 57.panta pārkāpums arī, es uzskatu, ka nav pierādīts, jo, kā jau vairākkārt es uzsvēru gan likumā "Par telekomunikācijām", ir noteikta gan valdības kompetence, gan satiksmes ministra kompetence. Kas attiecas uz Telekomunikāciju tarifu padomes izveidošanu un arī tās darbības reglamentāciju, tad apgalvojums, ka lēmums neatbilst Ministru kabineta iekārtas likuma 13.pantam, kas nosaka, ka Ministru kabinets apspriež vai izlemj visas lietas, kuras ietilpst tā kompetencē saskaņā ar Satversmi un likumiem, nav pamatots, turklāt redzams no pieminētā Telekomunikāciju likuma, ka valdības kompetencē ietilpst pat jautājumi par Telekomunikāciju tarifu padomes izveidošanu, un arī satiksmes ministram ir dotas pilnvaras izstrādāt un arī apstiprināt šīs padomes nolikumu.

Tad vienlaicīgi arī norādītais Telekomunikāciju likuma 9.panta pārkāpums, es uzskatu, ka nav pierādīts. Tāpat Ministriju iekārtas likuma 16.pants, kas nosaka, ka ministrijas pārraudzībā esošās iestādes pastāvīgi veic ar likumu nodotās valsts funkcijas un atbild par to izpildi.

Kā uz šo pantu pieteicēju iesniedzēja pārstāvis bieži atsaucās, norādot, ka padome ir ministrijas pārraudzībā, tad pats Telekomunikāciju tarifu padomes nolikums arī nosaka, 3.punkts, ka "...padome savā darbībā vadās no Latvijas Republikas likumiem, Latvijas Republikas valdības lēmumiem un rīkojumiem, no šī nolikuma un citiem normatīvajiem aktiem". Tātad - Telekomunikāciju tarifu padome ir neatkarīga, bet viņas neatkarība ir ierobežota ar spēkā esošajiem likumiem.

Tālāk par Administratīvo aktu procesa noteikumu 88.panta pārkāpumu. Kā jau es minēju, 4.punkts neatceļ nevienu lēmumu, tikai uzdod pārskatīt, vai pieņemtie lēmumi atbilst likuma prasībām.

Runājot par pieteicēja juridisko pamatojumu, saskaņā ar kuru vajadzētu atcelt, tad lūdzu atcelt Saeimas lēmumu... tad likuma "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 8.panta 1.daļu, kas nosaka, ka, ja konstatētas kļavas pretrunas starp dažāda juridiska spēka normatīvajiem aktiem, spēkā ir tas normatīvais akts, kuram ir augstāks juridiskais spēks. Kā jau es norādīju, Saeimas lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz likumu, pamatojoties uz Saeimas kārtības rulli: pamatojoties uz to sadaļu, kas nosaka izmeklēšanas komisiju kompetenci, kā arī, kādā veidā tiek virzīti priekšlikumi un kādā veidā tie tiek apspriesti un pieņemti.

Saeimas lēmums, kurš šeit tiek apstrīdēts, es jau minēju, tika pieņemts saskaņā ar manis pieminētā likuma 117., 118.pantu, un Saeimas pozīcija, kā arī ir norādīts atbildes rakstā, ir tāda, ka šis lēmums atbilst 17.panta 3.daļai, kas nosaka, ka tādā lēmumā nevar būt punkti, normatīva rakstura punkti.

Ja... tātad par Kārtības rulli. Satversmes tiesa savā 1998.gada 13.jūlija spriedumā "Par Saeimas 1998.gada 30.aprīļa lēmumu "Par uzticības izteikšanu Ministru kabinetam"" norāda, ka Kārtības rullis, kā tas atzīts Latvijas tiesību zinātnē, nav likumdevējas palātas reglaments līdz šim parastajā formālajā nozīmē, bet ir likums. No Saeimas 21.panta drīzāk varētu taisīt slēdzienu, ka Saeimas kārtības rullis ir domāts ne kā likums, bet tikai kā likumdevējas palātas reglaments. Bet mūsu konstitucionālā prakse ir šo jautājumu noteikti izšķīrusi. Saeima ir pieņēmusi savu Kārtības rulli kā likumu un Valsts prezidents viņu kā likumu publicējis. No formālās puses tas, bez šaubām, ir likums ar vispārēju nozīmi un šajā teikumā ir norādīts, ka tas ir citāts no 1925.gada izdotās grāmatas, kuras autors ir Dišlers - "Latvijas valsts varas orgāni un viņu funkcijas".

Šajā pašā spriedumā ir norādīts, tas ir motīvu daļā norādīts, ka tomēr Kārtības rullis nereglamentē visas situācijas izsmēloši. Un tālāk ir norādīts, ka Kārtības rullis neaizliedz tādu lietu izskatīšanu, kas nav tieši paredzēta Kārtības rullī. Tāpat Kārtības rullis neaizliedz izskatīt lietas saskaņā ar parlamentārām paražām, ciktāl tas nav pretrunā ar Kārtības rullī. Es šos Saeimas lēmumus iesniedzu būtībā kā apstiprinājumu, ka pastāv tāda parlamentārā paraža, kura, ļoti iespējams, ar šīs dienas spriedumu varētu tikt lauza un notiks, kā deputāts Linards Muciņš debatēs uzstājoties paziņoja, ka "...turpmāk jebkura saziņa starp valdību un Saeimu būs tikai likumu veidā...". Tikai likumu veidā. Nekādu politisku lēmumu vai savādākā veidā.

Līdz ar to es uzskatu, ka pieteicējs nav pierādījis, jo uzskatu, ka tiesas sēdē nav konstatēts, ka apstrīdētais Saeimas lēmums neatbilst Kārtības ruļļa likumā noteiktajām prasībām. Tāpat es uzskatu, ka nav pierādīts, gluži otrādi, tika konstatēts, ka lēmums nav normatīvs akts un, ja Satversmes tiesa grib būt konsekventa savos spriedumos, tad ir arī definīcija, kas ir dota iepriekšējā spriedumā, un pie tās mums jāpieturas.

Un es tāpat arī uzskatu, ka Satversmes tiesas likums, kaut arī viņš nenorāda, ka var iesniegt pieteikumus, apstrīdot Saeimas lēmumus, tikai ar normatīva raksturu... pēc visa pārējā Satversmes tiesas likuma panta tulkojot var secināt, ka tikai normatīvs akts, par normatīvu aktu atbilstību Satversmei un citiem likumiem var skatīt Satversmes tiesa.

A.Endziņš

Ūdra kungs, cik jums vēl laiks vajadzīgs? Jūs esat izmantojis jau 12 minūtes atvēlēto 10 minūšu vietā.

Z.Ūdris

Es ļoti atvainojos. Godātā Satversmes tiesa, es lūdzu Saeimas 28.aprīļa lēmumu atzīt kā atbilstošu Satversmei un citiem likumiem un pieteikumu noraidīt. Paldies.

A.Endziņš

Paldies. Līdz ar to tiesas debates pasludinu par slēgtām. Vai no lietas dalībniekiem kāds vēlas izteikt repliku? Ministru kabineta pārstāvis? Nē. Saeimas pārstāvis? Nē.

Līdz ar to tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma, ka spriedums tiks pasludināts šā gada 1.oktobrī pulksten 12.00 Satversmes tiesas sēžu zālē.

Stenogrāfiste

M.Ceļmalniece

Tiesas sēdes sekretāre L.Vīnkalna